

Klimatiltak i Norge - miljodirektoratet.no →

Klimatiltak i Norge 2026: Veivalg og utslippsbaner mot 2050 - miljodirektoratet.no →

Klimatiltak i Norge, en ny rapport fra Miljødirektoratet

Kulturdirektoratet

Klimaomstillingen vil ta tid, og klimatiltakene vi gjennomfører det neste tiåret er avgjørende for å nå målet om store nasjonale utslippskutt innen 2050. I en ny rapport presenterer Miljødirektoratet et kunnskapsgrunnlag for hvordan Norge kan redusere utslippene nok til å nå klimamålene i 2030, 2035 og 2050.

Rapporten beskriver Norges mulighetsrom for å bli et lavutslippssamfunn. Virkemiddelpakkene de foreslår kan redusere norske utslipp med over 60 prosent innen 2035.

Miljødirektoratet peker på at tempoet i utskiftingen av utstyr og infrastruktur avgjør hvor raskt vi klarer å omstille oss. For å unngå at vi låser oss til fossile utslippskilder må aktørene velge nullutslippsløsninger når de gjør nye investeringer eller erstatter gammelt utstyr. I rapporten anbefaler de en rekke tiltak, og flere av dem har direkte relevans for kultursektoren.

Kulturdirektoratet har derfor laget en oversikt over hvilke av tiltakene i rapporten som kan være relevante for kultursektoren. Tallene samsvarer med tiltakene slik de er listet i rapporten, og tekstene gir eksempler eller løfter frem mulige måter kulturaktører kan ta dem i bruk i praksis:

TILTAK INNEN TRANSPORT OG REISE

Transportsektoren utenom sjøfart og fiske sto for 25 prosent av Norges utslipp i 2024, med et utslipp på 11 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Den største kilden til utslipp er veitransport og deretter maskiner, innenriks luftfart og til slutt jernbane. Sjø og bane gir mindre utslipp av klimagasser per transporterte enhet sammenlignet med lastebil. Utenriks luftfart kommer i tillegg med et utslipp på 1,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

- **T01 Transporteffektiv arealbruk:** Reduserte reiseavstander gjør at flere reiser kan gjøres med gange, sykkel og kollektiv, framfor bil, og kulturaktører kan sette mål og innføre tiltak for dette. Hvordan plasserer vi kulturaktivitetene i forhold til bosteder?
- **T02 Økt bruk av hjemmekontor og digitale møter:** Dette tiltaket vil særlig være relevant i daglig drift og for å erstatte lange reiser for ansatte og artister der det er mulig.
- **T03 Transportmiddelskifte fra bil til gange, sykkel og kollektivtransport:** Kan det legges til rette for at publikum, artister og ansatte kan erstatte bil i større grad?
- **T04 Økt samkjøring og bildeling:** Kan kulturaktører legge bedre til rette for f.eks. samkjøring for publikum og bildeling for ansatte?
- **T05 Transportmiddelskifte fra fly til jernbane og ekspressbusser:** Kan det legges til rette for at publikum, artister og ansatte kan erstatte bilen i større grad?
- **T13 Økte godsandeler på bane og sjø:** Kan transport av f.eks. kunst, teknisk utstyr og scenografi oftere gjennomføres med tog eller båt?
- **T15 Alle nye varebiler er elektriske i 2028:** Kan kulturaktører sette mål om at varebiler som leies eller kjøpes skal være elektriske?
- **T16 Alle nye lastebiler bruker nullutslippsteknologi eller biogass i 2030:** Kan kulturaktører sette som mål at lastebiler som leies eller kjøpes bør være nullutslipp eller gå på biogass?
- **T20 Innfasing av nullutslippsmaskiner i andre næringer enn jordbruk, fiske og bygg:** Kan kulturaktører sette mål om at alle store maskiner som leies eller kjøpes bør bruke nullutslippsteknologi? Dette gjelder f.eks. gravemaskiner, hjullastere, gaffeltrucker, kraner og aggregater.

TILTAK INNEN JORDBRUK

Helsedirektoratets kostråd tilrår maks 350 gram tilberedt kjøtt per person per uke. Klimaeffekten oppstår ved redusert antall husdyr og reduserte utslipp fra husdyrproduksjonen. Dette øker selvforsyningsgraden i 2035 på 47,6 prosent. Økt produksjon av korn, belgfrukter og oljefrø vil bidra til økt selvforsyningsgrad og ha en stor positiv effekt på folkehelsen, i gjennomsnitt minst to friske leveår ekstra per person.

- **J01 Forbruk i tråd med nasjonale kostråd:** Kan kulturaktører lage strategi og tiltaksplan for alle serveringssteder for ansatte, artister og publikum? Tiltakene kan ha som mål å redusere konsumet av rødt kjøtt og erstatte det med planebasert kost og fisk.
- **J02 Redusert matsvinn:** Kan kulturaktører å lage en strategi og tiltaksplan for alle serveringssteder for ansatte, artister og publikum for å redusere matsvinn gjennom hele verdikjeden?

ANDRE KLIMATILTAK

En rekke mindre utslippsskilder utgjør samlet en betydelig andel av norske utslipp. Dette er utslipp fra blant annet oppvarming, avfallshåndtering og produkter med fluorholdige gasser. Tiltak som fremmer sirkulær økonomi, har miljømessige fordeler i Norge og langt utover Norges grenser, særlig siden Norges materialfotavtrykk er over dobbelt så høyt som gjennomsnittet i EU.

- **E01 Økt utsortering av tekstiler fra restavfall:** Kan kulturaktører bl.a. innen scenekunst, film og tv gjøre tiltak for å sikre at tekstiler fra kostymer og scenografi i størst mulig grad blir ombrukt og i siste ende materialgjenvunnet?
- **E02 Økt utsortering og materialgjenvinning av plast:** Kan kulturaktører lage strategier, tiltak og systemer lokalt for å bruke plast i mindre grad enn før? En mulighet er jobbe med å øke utsorteringen og materialgjenvinningen av plastavfall.

Rammen for 2050-analysen i rapporten er klimalovens paragraf § 5

Målet skal være at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Med lavutslippssamfunn menes et samfunn hvor klimagassutslippene, ut fra beste vitenskapelige grunnlag, utslippsutviklingen globalt og nasjonale omstendigheter, er redusert for å motvirke skadelige virkninger av global oppvarming som beskrevet i Parisavtalen 12. desember 2015 artikkel 2 nr. 1 bokstav a. Målet skal være at klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 90 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990. Ved vurdering av måloppnåelse skal det tas hensyn til effekten av norsk deltakelse i det europeiske klimavotesystemet for virksomheter.